

Muhulane

Keskmiselt kõnnib inimene oma eluajal
ligi neli korda ümber maailma.

[Benu Apteegi uudiskirjast]

Nr 4 (353)

Aprill 2019 (jürikuu)

Muhu leht

Ida - Saaremaa ja Muhu

LAULUMAIAS

17. aprillil kell 16

Tornimäe Rahvamajas

Külavanemate koosolek

toimub neljapäeval, **11. aprillil**
kell 17 noortekeskuses.

Head muhulased,

täna kõiki, kes on Liiva tanklapoest pika talve jooksul sooja joogi, hamburgeri või mõne muu kauba ostnud – olete aidanud ühe väikeäri taaskord uude kevadesse.

Siinkohal annan teada, et vaatamata Liiva keskuse arendustöödele ei jää Ansu Aiandi lilleaed avamata: kolime Liiva Coopi kõrvale parkimisplatsi äärde. Aiaplatsi avame esmaspäeval 15. aprillil 2019. Seni saab vajalikku aiakaupa, seemneid, taimi jms osta tanklapoest.

Päikeselist ja tegusat uut hooaega soovides **Ansu Aiand**

„**Mehed kõõgis**“ unustamatut õhtut kirjeldas 8. märtsi Meie Maa. Peakokaks oli Sass Pääsk, keda abistas Muhu volikogu ja vallavalitsuse meeste esindus. Muusikat pakkus meesansambel Sõstrad Salmelt.

Päästeamet kutsub üles **seadustama küttesüsteeme** ning hoiatab salakavala **vingugaasi** eest. Vt lähemalt www.muhu.ee – Teated – 5.3.2019

ISSN 1736-289X

9 771736 289007

Paastu- ja kevadkuu Muhu Muuseumis

Ilusat alanud kalendrikevadet! Vaiksel hakkab kevad end siiski ka ilmaga järgi tunda andma ja Koguva küla vahel on läinud liikumine aktiivsemaks. Teen siinkohal traditsioonilise tagasivaate paastukuuks ja pisut tutvustan ka aprillis toimuvaid tegemisi.

5. märtsil oli vastlapäev ja sel päeval kohtusime muuseumis Muhu Põhikooli kolmanda klassi õpilastega. Kelgutasime muuseumi õuel, rääkisime vastlapäevast ja vanadest taluasjadest: ajasime sigu, joonistasime seale saba ning vurratasime.

8. märtsil käisime Tallinnas Tantsupeomuseumis, kuhu sai üles näitus „Muhu mustriid mandril“. Näitus on ilus ja tundsime end seal tekstiilide keskel justkui jätkuvalt Muhus, mitte Tallinnas. Avamisel käis hulgaliselt huvilisi. Tantsupeomuseum asub aadressil Kaupmehe 8 keldrikorrusel ja on avatud T-R kella 12–18. Näitust saab vaadata 7. aprillini 2019 kaasa arvatud. Osad komplektid tulevad suveks ka muuseumi püsinäituse juurde ja kel huvi, saab osalist näitust muuseumisse vaatama tulla alates aprilli keskpaigast.

16. märtsil toimus Muhus Saare maakonna käsitööpäev, kus sai kaasa teha erinevates õpitubades. Muuseumi juhataja Meelis Mereääre juhendamisel meisterdati peremärke ja muid väiksemaid puudust esemeid.

20. märtsil toimus Tallinnas Kultuurikatlas pärandikandjate ja -hoidjate tänuüritus „Pärand elab“, muuseumist osales Eda Maripuu.

21. märtsil toimus Tallinnas Eesti Saarte Kogu koosolek, millest võttis Muhu saare esindajana osa Meelis Mereäär.

22. märtsil sai restos Koost kuulata Eda Maripuu ja Rein Saksakulmu ettekannet 1919. aastamässust Muhus.

Näitus Tallinnas
Tantsupeo-
muuseumis.

5. aprillil toimub Muhus Eesti Asutava Kogu liikmete mälestusüritus. Sel päeval möödub 100 aastat Asutava Kogu valimistest. Hommikul toimub Muhu Põhikoolis aktus ja seejärel süüdatakse tänuküünlad Nikolai Kannu ja Timotheus Grünthali sünnikohades. Osalema on oodatud kõik muhulased.

Aprillis käib kiire töö uute näituste ettevalmistamise ja ülespanemisega ning vaikselt viisi hakkab elavamaks muutuma turisminduse pool.

Muhu Muuseumis on praegu vaadata näitused: Väljal II korruse fuajees näitus „Tubakast Muhu moodi“, **näitus on üleval viimast kuud**. II korrusel püsinäitus „Muhu tekstiil“, Toomal: Madise kambris on stendid

Muhu looduse ja ajaloo kohta ning Muhu kaart.

Kuivastu kohvikus fotonäitus „Sirje Tüüri tikanditest ja maalingutest“ kohviku lahtioleku aegadel.

Muhu Põhikoolis on näitused „Meremehe kiri“, „Endla Prii tikitud köögirätikud“ ning „Lennart Meri ja Linnutee tuuled“.

Tallinnas Tantsupeomuseumis näitus „Muhu mustriid mandril“ T-R kella 12–18.

Muhu Muuseum küsib: **Kas kellelgi on kodus nõukogudeaegset kaleidoskoopi ja nõus seda muuseumile maikuus laenutama?** Hea kui neid oleks mitu. Kontakt Siret Jõelet tegevus@muhumuuseum.ee, tel. 5451 1291.

Muhu Muuseum on avatud T-L kella 10–17. Tervitustega,

Siret muuseumist
Autori foto.

24. veebruaril sündis Pille-Riin ja Imre Luhti perre poeg **Joel** Luht.

16. märtsil sündis Mari Viardi ja Tanel Maandi perre poeg **Johannes** Maandi.

22. märtsil sündis Kati Vespere ja Ott Olli perre tütar **Ellie** Oll.

Muhu Põhikooli saalis 14. aprillil kell 13

Ehh - teater esitleb
“Papa” (Raivo Kütt)
lavastaja Andres Linnupuu
pilet 6 eurot

Draamas „Papa” on nalja ja naeru, on tüli ja riidu, näitlemist ja salatsemist. Ei puudu pisaradki. Rahvapärased koomilised situatsioonid vahelduvad märkamatu dramaatilistega. Võimendatud eluabsurdist kasvab välja kaunis poeesia, milles kinnistuvad tõeks peategelaste seni täitumatud unistused.

Küberturvalisuse seminar

24. aprillil Kuressaare
Kultuurikeskuses

2018.aastal toimus Saaremaa ettevõtete ja kodanike vastu hulgaliselt küberturvalisusega seotud ründeid, millega tekitati materiaalselt kahju kokku ca 230 000 euro ulatuses. Statistika on karm – enamasti ei õnnestu ohvril väljapetud raha tagasi saada. Sellest ajendatuna otsustasid koostööpartnerid: Politsei ja Piirivalveamet, Saare Arenduskeskus SA, Saaremaa Vallavalitsus ja Prokuratuur korraldada kohalikele ettevõtetele, organisatsioonidele ja kogukonna liikmetele küberturvalisuse infoseminari, kus tuuakse näiteid reaalsest süütegudest, räägitakse valitsevatest ohtudest ning võimalustest ohvriks langemise vältimiseks.

Infoseminaril osalemine on tasuta, vajalik on eelregistrumine.

Vallavalitsuse istungitelt

6. märts

Otsustati vabastada korraldatud jäätmeveost ajutiselt Paenase k Tänavasuu (31.8.2019–31.1.2020). Kinnitati hajaasustuse programmile laekuvate taotluste menetlemiseks ja hindamiseks komisjon (Piret Lang - esimees, Ave Toomsalu, Annika Auvaart, Triin Valk, Jaan Kesküla, Veljo Tammik ja Toomas Oll).

Otsustati sulgeda 8. märtsist 2019 valla minitsipaalteed ja lepinguga avalikuks kasutuseks antud erateed raskeveokitele tegeliku massiga üle 8 t, v.a operatiiv- ja lepingulised veod.

Kinnitati sotsiaalkomisjoni ettepanekud.

Otsustati jagada:

- Linnuse k Eemu kü: Eemu (mtm), Pätsi, Mere, Rüütli, Ilvese (4 x el.m),
- Pärse k Mihkli kü: Mihkli (el.m), Uielu (mtm).

Määrati Kuivastu k Tammekülje kü sihtotstarbeks 100 % elamumaa.

Väljastati ehitusluba:

- Laheküla Rehe mü suurkaevu rajamiseks,
- Raugi k Kadaka mü üksikelamu püstitamiseks.

Väljastati projekteerimistingimused Hellamaa k Tamme mü elamu ehitusprojekti koostamiseks kaalutlusotsuses esitatud tingimustel.

Moodustati Muhu valla põhi- ja bilansivälise vara, nõuete ja kohustuste inventeerimiskomisjon (Aarne Jõgi, esimees, revisjonikomisjoni liige; Veljo Tammik, kommunaal-ameti juhataja; Heiske Tuul, sekretär-registripidaja).

Kinnitati taotlusevorm meetmes “Puudega inimeste eluaseme füüsilise kohandamine” osalemiseks ja eluruumi kohandamiseks.

13. märts

Vabastati korraldatud jäätmeveost ajutiselt Vahtraste k Pae, Paisu ja Panga (31.8.2019–3.5.2020).

Väljastati kasutusluba Levalõpme k Tooma abihoonale (uusehitus).

Kinnitati Muhu valla hankeplaani.

Otsustati jagada Pärse k Paavli kü: Paavli, Paavli (mõlemad mtm), Pärse laudatee (transpordimaa).

Otsustati vastu võtta ja suunata avalikule väljapanekule (1.4.–14.4.2019) Muhu Maja detailplaneering, avalik arutelu 22.4.2019 kl 16.

Vaadati läbi volikogu istungi eel-nõud.

27. märts

Kooskõlastati suurkaevu asukoht Simiste k Markuse mü kaalutlusotsuses toodud tingimustel.

Väljastati ehitusluba:

- Külasepa k Ado-Jaeni mü päikese-elektrijaama püstitamiseks,
- Päidla k Mardi mü maasoojuspuuraukude rajamiseks,
- Liiva k Kaasiku/1 mü üksikelamu püstitamiseks,
- Möisaküla Ranna-Uuelu mü sauna püstitamiseks.

Otsustati jagada:

- Külasepa k Intsu kü: Intsu ja Ranna (mtm),
- Vahtraste k Mulla mü vastavalt DP kruntimise plaanile: Kanarbiku, Kullerkupu, Tiigi, Sireli, Kase, Nürme, Ristiku, Niidu (kõik el.m) ja Kanarbiku tee (transpordimaa).

Eraldati toetusi külaelanike seltsitegevusele ja külade arendamisele: MTÜ Spordiklubi Muhu - osalemiseks EVL Coolbet Rahvaliiga meeste II tegevusgrupi *playoff*-mängudel; Soonda k kokkutuleku korraldamiseks; Põhjarannik MTÜ - Nõmm-

küla jaaniõhtu korraldamiseks; käsitööselts Oad ja Eed - näituse “Muhu naine oo kut lill” korraldamiseks Tallinnas; Fittsmile OÜ - Muhu Põhikooli õpilaste SUP lauda tutvustavate koolituste korraldamiseks.

Otsustati toetada laste huvitegevust: osalemist MTÜ Konnonkonn spordiringis.

Otsustati võtta peremehetu ehitise arvele Linnuse k asuv elektrirajatis, avaldada vastav teade ja lubada ehitusspetsialistil kanda ehitistregistrisse andmete esitamise teatise alusel Linnuse k mü-tel paiknev elektrit õhu- ja kaabelliini.

Tunnistati nurjunuks enampakkumine Kantsi k Adometsa ja Suuremõisa k Vana-Tamme võõrandamiseks.

Määrati sotsiaalhoolekandelisi hüvitisi.

Otsustati ajutiselt vabastada korraldatud jäätmeveost Hellamaa k Tooma kinnistu (25.3.–21.5.2019).

Istungitel vahetati teavet ja arutleti päevaküsimuste teemadel.

Volikogu 21. märtsi istungi päevakorrast

- Muhu noortevolikogu põhi-määruse kinnitamine,

- puuetega inimese eluaseme füüsilise kohandamise toetamise kord,

- ametnike koosseisu muutmine (tippspetsialistide loetellu lisati lastekaitse spetsialist),

- kinnistu koormamine isikliku kasutusõigusega (Tusti külatee - Elering AS),

- toimingud valla kinnisvaraga,

- informatsioonid (vallavalitsuse tööruumid, jäätme-eeskiri).

Planeeringuteated

Muhu Vallavalitsus võttis 13.3.2019. a korraldusega nr 73 vastu Muhu Maja detailplaneeringu. Detailplaneering hõlmab Liiva külas asuvat Kalapoe katastriüksust (47801:004:0335, sihtotstarve ärimaa, pindala 2917 m²). Planeeringualale soovitakse rajada ca 400 m² ehitusaluse pinnaga büroo- ja rendipindadega multifunktsionaalne ärihoone. Planeeringu eesmärgiks on kinnistu ruumilise terviklahenduse loomine. Planeeringuga määratakse katastriüksuse ehitusõigus ja arhitektuursed tingimused, planeeritakse kommunikatsioonid, määratakse parkimislahenduse põhimõtted ning planeeritakse haljastus ja heakord.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 1.4.2019 – 14.4.2019. Detailplaneeringu materjalidega on avaliku väljapaneku kestel võimalik tutvuda Muhu vallamajas, aadressiga Muhu vald Liiva küla Vallamaja ning valla kodulehel: <http://www.muhu.ee/Detailplaneeringud>.

Ettepanekud ja vastuväited planeeringulahenduse osas palume esitada kirjalikult avaliku väljapaneku jooksul. **Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 22.4.2019 kell 16.00 Muhu vallamajas**, aadressiga Muhu vald Liiva küla Vallamaja. Nimetatud korraldusega saab tutvuda Muhu Vallavalitsuses ja aadressil www.muhu.ee/Dokumendiregister;

Täiendav info tel 453 0680, maa@muu.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes, valla teadetetahvlil ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmunissagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teatavused meilile. Selleks palume saata meililistega liitumise soov aadressil maa@muu.ee

Pärandikandjad

Tallinnas Kultuurikatlas toimunud pärandikandjate ja -hoidjate tänuüritusel „Pärand elab!” esitlesid oma kogukonna vaimset kultuuripärandit kogukondade eestvedajad üle Eesti, kirjutasiid 20. märtsi Saarte Hääl ja 22. märtsi Meie Maa.

Rahvakultuuri keskuse vaimse kultuuripärandi osakonna tunnuskirja „Tubli tegija” pälvisid Muhu ja Saaremaa sissekannete eest Tiina Jõgi, Eda Maripuu, Irena Tarvis, Kristjan Sisa, Kadri Tali, Madis Rehepapp, Tarmo Korv, Oskar Saarkoppel, Anu Kabur, Mari Lepik, Aili Salong, Merit Karise, Ando Ansperi, Eiki Samlik, Agnessa Sepp, Svetlana Raudsepp, Karl Kallastu, Pille Venda, Muhu muuseum, MTÜ Seltsielu, Muhu pärandikool, Sakla külaarengu selts, Tuhkana Tõrs MTÜ.

Märtsihetki Liiva Raamatukogus

Naistepäeva puhul õnnitles raamatukokku tulijaid Anahit Parsamjani luuletus „Vanaema soovid”. Külastajad ja tugevama poole kingitud lilled tõid sära silma. Üks lilledest - hüatsint - puhkes päiksekiirte kümbeluses peagi üleni õide.

Eesti keele aasta raames sai raamatukokku üles näitus „Eesti keelest keeleaastal”. 14. märtsil, emakeelepäeval nautisime lasteaias saalis laste ja lasteaiatöötajate toredat kontserti ja muhu memmede tantsulusti.

Kevadist pööripäeva tähistasime raamatukogus 20. ja 21. märtsil koos lasteaias „Jänkude” ja „Oravate” rühmaga. Laste kingitud armsad lumikellukesed vaasi sätitud, tutvitasime kevadet päevakohaste luuletuste ja juttudega. „Jänkude” rühma lapsed teadsid juba esimesi kevademärke, „Oravate” rühmaga koos laulsime „Juba linnukesed välja laulavad...”. Kuna raamatukokku oli äsja saabunud uusi raamatuid, lugesime neistki katkendeid. Lugesimlusti pakkusid seekord Helin Villa, Marge Pärnitsa, Wimbergi, Ivo Parbuse, Leelo Tungla, Urve Tinnuri, Piret Raua, Pille Mati raamatud.

Lugesimlisa leidsime ka ajakirja „Täheke” kevadnumbritest. Ilusat kevadet kõigile!

Erika Pints

Rõõmsat kevade algust jäid meenutama „Jänkude” ja „Oravate” rühma laste kingitud lumikellukesed ja päiksepõsaga lillekaart. Lillede seltsis oli ka Ilmar Trulli luuletusel „Lumikelluke” mõnus olla.

Heidi Ellermaa

Vaata vana akent!

24. – 26. maini toimuvad erinevates paikades üle-eestilised akende restaureerimise päevad ühisnimetusega “Vaata vana akent!”

Aknad on hoonetel nagu silmad, tuues ruumidesse vähemal või enamal määral valgust ja pakkudes väljavaatamiseks erinevaid vaateid.

Juba esimeste päikeseliste veebruarikuu päevadega oli näha, kuidas inimesed elavnevad, tunnetades nagu meele muutust – reibast tahet ja valmisolekut tegutseda. Ilusa ilmaga toast päikese poole vaadates märgatakse esimesena akent – tihti alles talvetolmust ning värskendust ootavat valgusallikat.

Sel kevadel Eestis esmakordselt toimuvate teabe- ning praktiliste oskuste edasiandmise päevade mõte on julgustust saanud rootslastelt. Rootsis on akende restaureerimise koolitusi samuti nagu meilgi juba aastaid korraldatud, kuid eelmisel aastal kogunesid

sealsed meistrid ja majaomanikud „ühe mütsi alla”. Rootslased on otsustanud pidada oma üle-rootsilist teemapäeva 30. mail. Käesoleval aastal liitume siinmailgi selle taastamise ning taaskasutust väärtustava liikumisega.

Vabaõhumuuseumi maa-arhitektuuri keskuse koostööpartner **Muhu Pärandikool** on visa järjekindlusega juba mitmel suvel korraldanud Liival asuva pastoraadi akende korrastamist.

Ülemaalse projekti raames planeerime seekord aga oma ühe teavituspäeva akendest korraldada **25. mail Kallaste Vanaelul**, kus uurime koos Kadri Taliga tema koduakende võlu ja valukohti.

Teise teavituspäeva ja töötoa planeerime lisaks **31. mai – 1. juuni Koguva külas**, kus kokku on saanud kõige rohkem nn erikohtlemist vajavaid ehitismälestisi ilmestavaid aknaid. Reede pärastlõunal teeme külas ringkäigu põnevamate lugudega akendega

tutvumiseks. Arutame, kui palju võib või peab ühe ehitismälestise akent ikkagi hooldama. Laupäeval ja pühapäeval järgnevad praktiliste tegevuste töötoad **Laasul**, kuhu saab tulla kas oma aknaga või aidata kaasa Kadri Tüüri kodu 48-ruudulise akna remondil.

Maikuuks, mil kutsume kõiki akende taastamise päevadega liituma, on akende klaasist palged ammu puhtaks pestud ja vaim valmis värikate puitraamidega akende hooldustööde ettevõtmiseks: mis vajab värvivärskendust, kus on vaja kittida või kus koguni kannatada saanud ja pudeneva verandaakna raam plommimist vajab.

Puitakende hooldamise ja värskendamise ning ka pisemate paranduste tegemine on enamikule majaomanikest täiesti jõukohased tööd. Võimalik, et on vaja vaid natuke teadmisi täiendada, oskusi lihvida, meelde tuletada. Ja töödeks lihtsalt aega ning õiget värvi varuda.

Üle Eesti toimub tänaseks teadaolevalt teavituspäevi ning praktilisi töötubasid juba 19 paigas: Tallinnas, Tartus, Paldiskis, Rakveres, Pärnus, Võrus, Valgas, Lihulas, Haapsalus, Kuressaares. Linnade kõrval Muhumaal, Viljandimaal, Hiiumaal, Põlvamaal, Harjumaal.

Lisainfot leiab ka meie ajaveebist maaarhitektuur.blogspot.com/p/vaata-akent.html ning näoraaamatus aadressilt www.facebook.com/vaatavanaakent/ või otsisõna **Vaata vana akent!** kaudu.

Aune Mark,

Eesti Vabaõhumuuseumi maa-arhitektuuri keskuse koolitusprojekti juht

Inna Ligi,

MTÜ Muhu Pärandikool

Talgutest

Teeme Ära talgupäeva meeskond kuulutas 13. märtsil tänavuse talgukevade alanuks, kulminatsioon saabub maikuu esimesel laupäeval, **4. mail** peetava üle-eestilise talgupäevaga. Koostöös Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutusega on sel kevadel üks üleskutse korrastada oma kodukandis laulu- ja tantsupeo tuleteekonnale jäävaid kultuuriväärtuslikke paiku. Töid ja tegemisi mahub aga talgupäeva taas väga erinevaid. Muuhulgas kutsutakse eestimaalasi kaasa lööma õueraamatukogude meisterdamise algatuses ning osalema nurmenukutalgutel, mille eesmärgiks on aidata Tartu Ülikooli teadlastel hinnata meie looduse liigirikkust ja seisukorda. Teeme Ära talgutega seonduv üldinfo on leitav veebilehelt www.teemeara.ee, kus on võimalik oma talgud ka registreerida.

Ka sel aastal pakutakse Muhu talgulistele tasuta suppi. **Palun teatage supisoovist hiljemalt neljapäevaks, 2. maiks** telefonidel 5622 1922, 453 0674 või annika@muhi.ee Suppi väljastatakse Muhu Põhikooli sööklas 4. mail kell 12.00 – 12.30. NB! Supi transpordiks on vaja oma nõud kaasa võtta. Veel parem, kui nõud on juba eelmisel päeval sööklasse viidud.

Talgute järel on võimalik kuludokumentide alusel taotleda talgutega seotud kulude kompenseerimist. Toetuse määr ühe talgu kohta on kuni 30 eurot. Talgute kuluaruande vorm on leitav valla kodulehelt www.muhi.ee/Toetuste-taotlus. **Taotlusi koos kuludokumentidega oodatakse vallamajja 20. maini 2019. a.**

Tegusat talgupäeva!

Annika Auväär

Karjakasvatavate raamatuklubist Muhus pajatas 28. märtsi Saarte Hääli. Klubi sai alguse Katrin Pautsi raamatust “Minu Muhumaa”, seejärel võrreldi Raissa Kõvamehe “Randlasi” Juhan Smuuli “Suvitajate” põhjal loodud filmiga “Siin me oleme”. Kolmanda kokkusaamise teemaks olid Mae Lenderi “Minu Hiiumaa” ja Pautsi Hiiumaa-aineline kriminull “Hull hobune”. Viimasel klubiüritusel käsitleti Kihnu luupainajaid ning Kihnu teema jätkub ka viiendal kokkusaamisel, kui juttu tuleb Kihnu hülgeküttidest. Klubi eestvedajaks on kirjandusteadlane Kadri Tüür.

Muhu Kevadlaa toimub 18. mail kell 9 – 13 Liival.

Ohvriabitööst

Tänavu alustas tööd üleriigiline ja tasuta ohvriabi kriisitelefoni 116 006 ja nõustamisteenus veebilehel www.palunabi.ee, kust saab ööpäevaringselt nõu ja abi eesti, vene ja inglise keeles. Igas maakonnas on tööl ka ohvriabitöötaja, kes nõustab põhjalikumalt ja personaalsemalt.

Tihti ei pöördunud inimesed pärast halba kohtlemist abisaamiseks politsei poole või ei mõista, et see, kuidas nendega käituti, on vale või keelatud. Lisaks võib abiküsimiseni jõudmine võtta aastaid, sest ohvriga käivad kaasas häbi, süütunne või hirm. Et ükski inimene ei peaks oma murega üksi jääma, on abiks nõustajad 116 006 telefonil ja palunabi.ee veebilehel. Kriisitelefoni on mõeldud kõigile, kes on sattunud kannataja olukorda, – on siis tegemist füüsilise, majandusliku, vaimse või seksuaalse vägivallega või hoopis hooletuse või halva kohtlemise ohvriks langemisega. Samuti saavad kriisitelefoni abi inimesed, kes on kuritegevuse või õnnetusjuhtumi tõttu lähedase kaotanud.

Ohvriabi kriisitelefoni vastavad vastava hariduse ja ettevalmistusega inimesed. Telefonile on kahe kuuga helistatud 741 korda ja veebivestluse teel on võetud ühendust 330 korda.

Ohvriabi kriisitelefoni eesmärk on pakkuda ohvritele kiiret võimalust oma mure ära rääkida. Olenevalt juhtumist võivad pöörduda vajada teavet politseisse avalduse tegemise kohta, naiste tugikeskuste või seksuaalvägivalda kriisiabikeskuste kontakte või selgitust omavalitsuste teenuste ja toetuste kohta. Kui on vaja, saab leppida kokku kohtumise juba ohvriabitöötaja juures.

Olukordades, kus inimese elu on ohus ja on vaja kiiret abi politseilt, kiirabilt või päästametilt, tuleb kindlasti esmalt valida 112. Ohvriabi kriisitelefoni 116 006 saab olla ohvrile abiks järgmise sammuna. Ohver saab sealt abi ka hirmude maandamiseks, kuna alati ei pruugi ohver teada, mis saab temast või vägivallastest edasi.

Igas Eesti maakonnas on tööl vähemalt üks ohvriabitöötaja, kes vajadusel saab inimese ja tema murega juba edasi tegeleda.

Mari Tikerpuu,

Sotsiaalkindlustusameti kriisiabiteenuse juht

Ohvriabitöötaja: Katrin Paukun, 5757 0744 (Transvaali 58, Kuressaare) e-post: saare.aa@sotsiaalkindlustusamet.ee

Märtsikuist Muhumaad fännamas.

Anu Saarto FB-kontolt

Soomlannast Eesti fänn tundis end Muhus hästi

Nelja aasta tagune Postimees kirjutas müügitööd tegevast Anust, kellele meeldib väga Eesti ja Eesti saared, sh Hiiumaa ja nüüd ka Muhu.

Anu Saarto helistas Muhulase toimetajale, üllatades oma ilusa eesti keelega. Kahjuks olin kodust just pikemalt ära sõitmas ega saanud nimekaimuga kokku. Anu kontolt näoaramatus võib lugeda-nautida toredaid elamusi Muhus koos 6-aastase poja Mirco jt lähedastega.

Rännumehed-naised peatusid Tihusel, käisid hobuvankritel sõitmas ja ka ratsutamas, imetlesid Muhu varakevadist veel pisut lumist loodust, külastasid meie tähenduslikke kive ja iidseid pühapaiku ning muidugi nautisid Tihusel pakutud hõrgutisi.

Muhulasi hindab Anu avatud inimesteks, kellega on lihtne asju ajada. Anu loodab sügisel Muhusse tagasi tulla: ta unistab, et saaks elada Muhus pikemalt, sellest blogis kirjutada või luua koguni oma telesari Muhust.

Anu Pallas

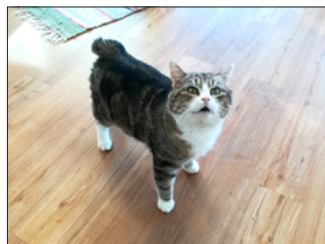
Hulkurkassi vaba Muhu saar?

Muhu valla koerte ja kasside pidamise eeskiri ütleb, et hulkuv loom on märgistamata loom, kelle omanikku ei ole võimalik tuvastada või loomapidaja juurest lahti pääsenud loom, kes viibib omaniku või looma eest vastutava isiku juuresolekuta väljaspool loomapidajale kuuluvat või tema kasutuses olevat territooriumi. Terve eeskirjaga saate tutvuda valla kodulehe kaudu (alajaotus Lemmikloomad).

2018. aastal avati Audla endises poes MTÜ Nurrururk poolt kasside varjupaik. Nurrururk aitab leida kodututele kassidele päris oma kodu ning pakub loomade raviteenuseid. Teostatakse ka vajalikke kirurgilisi toiminguid, et vältida kasside kontrollimatut levikut. Nurrururgas toimetab veterinaararst Laine Sünter (telefon: 518 5982, e-post: lainesynter@gmail.com).

Muhu Vallavalitsus on kasside varjupaigaga sõlminud koostöölepingu, seega saame aidata ka

Muhu hulkurkassidel leida läbi Nurrururga päris oma kodu. Palume kõigil, kes märkavad hulkuvaid või väärkoheldud loomi, edastada vastav teade valda (kontaktisikud valla keskkonnaspetsialist Piret Lang – telefon: 4530681, e-post: keskkond@muhe.ee või sotsiaal-nõunik Triin Valk – telefon: 5664 6773, e-post: triin.valk@muhe.ee). Kui soovite ja saate ise looma Nurrururka toimetada, on samuti vajalik valda eelnevalt teavitada.

Pildil on Muhust pärit sabatu kass Sammi.

Nurrururk

Siinkohal rõhutame, et kohalik omavalitsus tasub Nurrururgas tehtud protseduuride arved vaid käesoleva kirjatüki alguses defineeritud hulkuvate loomade puhul.

Eelneval kokkuleppel saate Nurrururgas teha kõiki vajalikke protseduure oma isiklikule lemmikloomale, leppides aja kokku Laine Sünteriga; argpäeviti kokkuleppel ajavahemikus 18 – 20 ja laupäeviti kell 10 – 14. Muhu vallas aitab lemmikloomale vajalikke lihtsamaid protseduure koha peal teha ka veterinaararst Margit Pitk (telefon: 529 4469, e-post: margit.pitk@gmail.com), kes võtab vastu kolmapäeviti kell 9–12 Muhu Jahimeeste majas Piiril.

Kõigile huvilistele infoks: Taluapteegi Loomakliiniku loomaarst Mareli Ots räägib 12. aprillil kell 19–20 Koost Muhu Restos teemal „Terve ja õnnelik lemmikloom“. Ootame rohket osavõttu!

Piret Lang

Päästamet korraldab korstnapühkijatele koolituse

Päästamet sai valmis küttesüsteemide registri ehk Eesti küttekollete digikaardi, kuhu kõik korstnapühkijate ja pottseppade väljastatavad aktid edaspidi kokku koondatakse. Digiregistri eesmärk on vähendada küttekolletest alguse saanud tulekahjude ja neis hukkunud isikute arvu. Menetluses oleva tuleohutusseaduse muutmise seaduse eelnõu kohaselt tuleb alates aastast 2020 küttesüsteemidega seotud toimingud kanda küttesüsteemide registrisse. Sellest tulenevalt korraldab Päästamet tasuta koolituse 9.5 kell 11.00 Kuressaares, Transvaali 58 (Kuressaare päästekomando ruumides). Koolitusel osalemiseks tuleb eelnevalt registreerida hiljemalt 48h enne koolituse algust.

Registreerumiseks saata e-kiri koos kontaktandmetega e-posti aadressile ergo.manninen@rescue.ee Juhul kui koolitusele registreerunute arv ületab ruumide mahutavust, teavitatakse koolitusele registreerunut ning korraldatakse samas piirkonnas lisakoolitus. Osalemiseks on vaja kaasa võtta oma arvuti või tahvelarvuti. Kuna registrisse tuleb sisse logides isik elektrooniliselt tuvastada, on oluline kaasa võtta ka töötav mobiil-ID või ID-kaart.

Kevalisel pööripäeval Liival endise Tuule lihapoe ruumides **nõiapoe** avanud Sirkka pälv 16. märtsi Meie Maa ja 21. märtsi Saarte Hääle tähelepanu. Viimased 10 aastat on Sirkka Pintmann töötanud erinevaid projekte vedades talutoidu propageerimisega.

Meie **emakeelest** ning Raissa Kõvamehe rahvalikust keelest ja südameharidusest kirjutas Enda Naaber 11. märtsi Meie Maas.

Eestlased hoidsid Siberis oma au kõrgel

Rein Väli juhatais Muhulase toimetajat Helja Sooääre jutule. Juba ette helistades vastas rõõmsameelne hääl, et on mu ema Laine Kõvamehe klassiõde keskkooli päevilt Kuresaarest. Ja ema mäletab ka Helja Väärtnõud väga hästi. Aga Lepiku külla polnud ma varem sattunud - ega sattunud nüüdki rohkem kui selle esimesse, Valli tallu, kus perenaine ütle mata soojalt sisse kutsus ja kohe laulu üles võttis: "Ei saa mitte vaiki olla..." - minulgi tulid laulusõnad kohe jälle meelde.

Helja lapselaps Tuuli oli materjale välja otsinud (kunagine Meie Maa artikkel ja Tuuli enda uurimistöö vanaemast olid toeks ka siin kirja pandule) ning kui tee oli keedetud, tuli ta jutuajajatele appi ja otsis fotosid, mida lehte võiks panna. Ajaloolisi albumeid ja väikse vana kohvri piltidega oli laenanud vana-tädi Liilu (Liilia Aulik Soonda külast).

Helja sündis Vändra lähedal Rõusa alevikus, sellest saab aprillis 90 aastat mööda. Ema-isa Juula ja Jaan olid puha muhulased, aga isa oli meier ja amet oli ta Pärnumaale viinud. Pere igatses Muhule lähemale ja see õnnestus 1934, kui nad

Küüditatuna kohalikus farmis raamatupidajaks.

Laadjalga kolisid, ning varsti pidas isa Jaan meieri ametit Tõllustes. Seal alustas Helja oma kooliteed, kuna Tõlluste mõisa hoonetes asusid nii meierei, koolimaja kui internaat kaugemalt tulijatele.

1943 läks Helja Kuressaarde edasi õppima. Klassijuhatajaks sattunud Joosep Aavik oli muusikaõpetaja, kellelt Helja ka eratunde võttis ning nii esines ta juba kooli ajal mitmel pool solistina. Tüdruk unistas, et saaks muusika juurde jääda. Heljale meeldisid ka keeled ja tantsimine - ta tantsis Anna Raudkatsi rahvatantsurühmas.

Sakslased olid jalgrattad rahvalt ära korjanud, kuid Omakaitse mehed said jalgrattad - nii astus ka Helja isa Omakaitse, et tütar saaks kergemini linna ja kodu vahet liikuda, ametniku perel ju hobust-vankrit ei olnud. See maksis aga kätte, kui venelased tagasi tulid: isa viidi Patarei vanglasse, kus teda julmalt peksti, et ta end süüdi tunnistaks. Peksmisel saadud haavad läksid mädanema, millesse ta teel Leningradi suri. Aasta oli siis 1945, ema jäi üksi kasvatama kahte tütart. Helja koolitee katkes 1947, mil ema vajas natuke abi ja Helja otsustas tööle minna. Ta sai ametisse Tõlluste rahvamajja.

Helja Siberis.

Solistina kultuurimajade isetegevuse ülevaatusel. Saadab Maimu Sepp. (Fotod erakogust)

Märtsikuus 1949 kutsuti Pihla kandi aktivistid Pihla kultuurimajja erakorralisele öisele koosolekule. Prits Maaker pidas kõnet algavast kollektiviseerimisest ja nimetas, et kuna rahva seas on kolhooside-vastaseid, siis nendel tuleb jalge alla võtta Siberi-tee. Kultuurimaja õues pandi põlema tuled, veoautod püsimestega sõitsid õue. Ei olnud enam aega kellelgi väriseda.

Helja oli viimane aktivist, kes autokasti pandi. Auto suundus kodu poole, kus hingepõhjani ehmatanud emaga hädapäraseid asju pakiti, äsja likku pandud pesu aitasid välja väanata piimatoojad meierei õuel. Seda pesu kuivatati veel laeva peal, mis viis Jaagarahult Paldiskisse. Maha jäi õde Liilia, kes oli Muhus koolivaheajal, kuid kes oleks tahtnud omastega koos minna, kui see oleks olnud võimalik, et mitte ükski maha jääda. Esialgu oli ju kindel, et tagasi koju ei pääse enam keegi.

Kaks nädalat loomavagunis loksumist (iga päev pakuti mingit supiollust), kuni jõuti Ubinski raudteejaama Mihhailovski rajoonis Novosibirski oblastis. Seal valisid kolhooside esindajad endile töjõudu. Helja sattus koos emaga põllutöödele, rakendis paar härgi. Eestlased elasid Aleksandrova majajäetud küla kehvides hürtsikut. Varsti liideti see mahajäänud kolhoos paremal järjel olnud kalurikolhoosiga "Rekord", kus Helja pidas kaluri ametit, seejärel oli ta kütusevedaja, traktoribrigaadi brigadir, maamöörtja, raamatupidaja, loomafarmi juhataja.

"Tegin kõiki, ka meeste töid," meenutas Helja. Kõik maltsad ja nõgesed korjati esialgu söögiks lauale, kui nad ühest kohast teise kolisid ja mingeid varusid võtta ei olnud. Eestlased hoidsid Siberis

kokku ning tegid töökat inimestena endile au. Heljal oli keel suus ning ta mäletab kohalikke venelasi kui lahkeid, sõbralikke ja abivalmis inimesi.

"Aga igal õhtul saatsime pilguga päikest ja palusime, et pääseksime tagasi kodumaale," jutustas Helja. Pärast Stalini surma hakkasid lootused pikkamööda kasvama. Heljal soovitati kirjutada avaldused ENSV Ülemnõukogu Presiidiumile ja Ministrite Nõukogule ning varsti tuligi ametlik kiri, et nad tohivad Eestisse tagasi tulla. Oktoobris 1956 asuti koduteele.

Helja sõnul aitasid kaugel oldud päevi taluda kirjad kodumaalt, peamiselt õelt, kelle kaudu sai aadressi ka Ants Oidekivi - Helja on väga tänulik nende kirjatakatte eest, mis aitasid hoida lootust ja usku, et ajad muutuvad paremaks.

Tallinnas oli neil rongi vastas õde Liilia, kelle juures elati veidi üle nädala, et paberid Muhusse sõiduks korda ajada. Soonda küla Simmul võeti pikalt reisilt õnnelikult tagasi saabunudid rõõmuga vastu. Pea seitse aastat noorusaega jättis Helja Siberisse, ometi võib öelda, et tal läks veel hästi.

Helja teab, milline must muld oli Siberis - torika vaid seeme mulda ja kõik kasvab. Siiski ei ole midagi armsamat kui kodune ümbrus Muhumaal. Elu läks edasi, Helja läks Liiva kooli vene keelt õpetama, tantsima ja laulma Hellamaa kultuurimaja isetegevusringidesse, lõi pere ja kasvatas Lepiku küla Valli talus üles kolm tublit last. Aga head mälestused on tal ka Liiva võitõustusest ja Seanina kalatõustusest, kus töö oli hästi korraldatud. 1990 jäi Helja pensionile.

Nüüdki veel, nn kõrges eas, on Heljal sirge rüht: ta võimleb hoolega igal hommikul. Nädalavahetusel ootab Helja lapselapsi (ta on kümnekordne vanaema) ja nende lapsi (keda on praegu 19), et saaks koos laulda ja vahest tantsusammugi seada. Poeg Margo tuletab vahel Heljale meelde ta kauaaegset lemmiklaulu "Tule tagasi Sorrentosse". Laul on ikka olnud Heljale parim ravim, ka mureaegadel, olgugi et muusikat elukutseks võtta ei õnnestunud.

Ja nii nagu ta võttis mind lauluga vastu, jõudis meie jutuajamine loogilise lõpuni - lauluni.

Aitäh, Helja! Muhulased on uhked Sinu üle, nagu Sina oled uhke oma Muhu üle.

Anu Pallas

Vabadussõja jälgedel

100 aastat tagasi käisid Vabadussõja kõige ägedamad lahingud. Nendest lahingutest võtsid osa ka muhulased. Kui palju Muhu mehi Vabadussõjas võitles, ootab veel täpsemat kindlakstegemist.

Allpool on ära toodud mõned muhulased, kes Vabadussõjas oma elu või tervise kaotasid või haavata said. Loodetavasti õnnestub kunagi kokku saada nimekiri, kus on vähemalt need Vabadussõjas osalenud muhulased, kes Muhus on sündinud.

Vabadussõjas langenud või haigustesse surnud muhulased

Ivan Georgi p Keerd (1891–1919) Soonda Jaagult. Ivan suri

Kolhoosiaegsest fotost

(vt eelmine Muhulane, lk 4)
Muhu Muuseum tänab Heljo Nõu, Meida ja Bruno Mägi ja Juta Naabrit, tänu kellele on nüüd teada, et foto on tehtud hoopis Linnuse kolhoosi rehepeksu ajal. Kõikide pildilolijate suhtes ülalpool nimetatud päris üksmeelel ei olnud. Seepärast avaldan siin kõik pakutud nimed.

Ees istuvad (vasakult paremale) Iisa Siig Salu-Mihklilt ning Akiliina Väljaots Lingalt või Raissa Saat Vana-Toomalt?

II rida: Salme Noot või Eemu Riina või Rannaeite Iisa?, Mare Mõte Eemu Laurilt või Nairis Kadri Saadul?, Eriina Randmets Jaagult, Asta Mägi Villemilt, Rita Holm Uieniidilt, Salme Ling Uielult, Kirill Nõu Linnuse Neolt.

III rida: Peeter Oljanoi, Arvet Saat Vana-Toomalt, Bruno Kesküla Laasult.

Heljo Nõu ise koos ülejäänud rehelistega oli pildistamise ajal põllul. Kas keegi teab, kes pildistas? Heljo sõnade kohaselt peksti vilja 4-5 aastat masinaga, siis tulid kombainid. Kolhoosi ajal oli töö raske: Heljo ja Taimi Kesküla Linnuse Laasult pidid oma seljas viljakotte redelist üles viima.

Heljo meenutas ka 1949. aasta küüditamist, kui Piiri koolimajas kuulutati välja peoõhtu ja neid, kes sinna läksid, hoiti poolteist päeva kinni. Heljo isa Kaarel ja teised, kelle lapsi seal hoiti, läksid asja uurima ja suure hädaga õnnestus valvurite eest varjatult näljastele lastele poest ostetud küpsiseid ja limonaadi söögiks toimetada.

Eda Maripuu

Sajevo küla juures saadud haavadesse 16.7.1919.

Ivan Timofei p Seur (1895–1919) Kallaste Kõrgemäelt. Ivan langes 5. mail 1919.

Vassili Villemi p Verendel (1898–1919) Suuremõisa Võrkaalt. Vassili oli rindel 1. aprillist kuni langemiseni Valga all ühtedel andmetel 16. juulil ja teistel 17. juulil 1919. a.

Vassili Andrei p Randmets (1886–1919) Linnuse Jaagult langes Kamenejevi juures 24. mail 1919.

Mihkel Juri p Soopard (1897–1919) Soonda Nuudi Aadult võitles Vabadussõjas soomusrongil nr 6, kuid suri tiisikusse (peale haiglast lahkumist).

Mihail Kao (1897–1919) Rannaküla Siberilt. Mihail sai Valga all (Mõniste juures) surma 27. juunil 1919.

Mihail Siig (1899–1919) Lõetsa Oarnilt suri kõhutõppe, teistel andmetel suri ta haavadesse Valga hospitalis 3.9.1919.

Josif Rühvk (1899–1919) Ridasi Jürilt. Joosep osales Vabadussõjas ja suri kopsupõletikku kodust eemal 22.9.1919.

Feodor Feodori p Kand (1899–1919) Külase Maielt. Osales Vabadussõjas, kuid suri kodus kopsupõletikku.

Aleksander Vassili p Tukk (1900–1919) Hellamaa Tukalt. Aleksander osales Vabadussõjas 10. juulist ja langes 16. juulil 1919.

Jaan Timofei p Keskpaik (s. 1899) Lõetsa Tähvenalt. Jaan

langes Narva all kas 12. või 15. veebruaril 1920.

Mihkel Jaani p Veskimeister (s. 1895) Levalõpma Toomalt. Mihkel suri 3. juulil 1919 haavadesse.

Mihail Mihaili p Kand (s. 1898) Külasemast. Hukkus Vabadussõjas soomusrongil nr 2 granaaditabamusest Moglino jaama juures. Hukkus ühtedel andmetel 25.5, teistel 12.6.1919.

Mihail Kõrtsmik (1895–1919) Kantsi Mardilt teenis laiarööpmelisel soomusrongil nr 3. Suri ööl vastu 24. aprilli Landeswehri vastu peetud lahingus saadud haavadesse. Talle omistati postuumselt Vabadusristi II liigi III järk. Mihail Kõrtsmik oli ka Georgi risti kavaler ja veebruaris 1919 mässumees.

Vabadussõjas haavata saanud muhulased

Nikolai Mihaili p Tustit (s. 1890) Lehtmetsa Käsprilt osales Vabadussõjas 4. aprillist 1919 kuni lõpuni. 25. aprillil sai haavata.

Ivan Jaani p Kesküla (s. 1887) Igaküla Väljalt osales lahingutes 18.6–21.6, kuni sai haavata.

Jaan Jaani p Saar (s. 1894) Vaht-raste Uiemalt osales lahingutes 3. aprillist kuni 1. juunini ja 10. detsembrist kuni sõja lõpuni, haavata sai 25. mail 1919.

Villem Jaani p Prii (s. 1895) Lepiku Targa-Tähvenalt osales lahingutes 23.–25. aprillini 1919, mil sai haavata.

Aleksander Georgi p Sõrm (s. 1893) Hellamaa Tõela Postilt

osales Vabadussõjas 1. aprillist kuni lõpuni. 2. mail 1919 sai haavata.

Georg Georgi p Veski (s. 1891) Raegma Uiesaanalt osales 3. aprillist kuni 26. aprillini, mil sai haavata ja pärast paranemist sõdis 20. augustist kuni sõja lõpuni.

Ivan Georgi p Lepmets (s. 1892) Lõetsa Poali-Jurilt osales Vabadussõjas 24. aprillist 1919 kuni lõpuni. Haavata sai 2. mail 1919.

Ivan Mihaili p Õige (s. 1893) Võlla Jaanilt osales lahingutes 13. aprillist kuni 16. juulini 1919, mil sai haavata. Pärast paranemist sõdis 5. oktoobrist kuni sõja lõpuni.

Mihail Mitrofani p Kärme (s. 1893) Simiste Kearult. Mihail osales lahingutes 5 päeva. Mihail Kärme teenis miiniristlejal Vambola miinimasinistina. Sai 15. mail haavata dessantpataljoni maale saatmise käigus Luuga jõe suudmes. Sai hiljem Vabadusristi II liigi III järgu.

Jaan Matvei p Aljas (s. 1896) Hellama Pärdi Jaanilt osales lahingutes 1. aprillist 13. aprillini 1919, mil sai haavata.

Aleksander Mihkli p Paist (s. 1898) Vahraste Tikalt osales Vabadussõjas 15. märtsist 1919 kuni lõpuni. 16. juulil 1919 sai haavata.

Mihail Mihaili p Kõvamees (s. 1897) Lalli Põllult osales lahingutes 17. jaanuarist 1919 kuni 25. aprillini, mil sai haavata.

Eda Maripuu
Muhu Muuseum

Paljud muhulased teenisid Vabadussõja ajal suurtükilaeval „Lembit“, mille komandör oli Viiraküla Peedult pärit Jaan Klaar. Ehk tunneb keegi selle pealt mõne muhulase ära.

Pekingi rahvusvahelisel illustratsiooninäitusel "Illustrating Life" on esindatud seeria Urmas Viigi "Muhu Ingleid". Raamatu kaas ehib ka näituse üldplakatit. "Muhu Ingleid" on käinud ära ka Londonis, Roomas, Bratislavas, Tel Avivis, Jerusalemmas, Moskvas, Krakowis, Pariisis jm. Tegemist on tavaliselt olnud kas eesti illustraatorite grupinäituse või siis paari-kolme kunstniku ühisnäitusega.

Kuivastu postipunkt Kuivastu Muhi kohvikutepäev tuleb sadama poes avatud T-L 10-18. tänavu 28. juulil.

Maanteeamet kutsub täiendkoolitusele „Väärikas mootorsõidukijuht“

Maanteeamet korraldab 6. mail vähemalt 60-aastastele aktiivsetele autojuhtidele tasuta kahepäevase täienduskoolituse, mille eesmärk on toetada eakat juhti, leida tema sõiduuskuses kitsaskohad ja julgustada koolituse läbinuid liikluses aktiivselt osalema. Koolituselt saab rohkelt asjalikke näpunäiteid: ülevaate suurematel muudatustel Liiklusseaduses ja individuaalse sõidutunni.

Koolitus toimub 6. mail 2019 kell 10.00 Kuresaare Ametikoolis (Kohtu 22, Kuressaare ruumis K-208). Osalema ootame vähemalt 60-aastaseid iganädalaselt autot juhtivaid mootorsõidukijuhte, kellel on B-kategooria juhtimisõigus, kehtiv tervisetõend. Koolitusgrupi suuruseks on 25 inimest. Koolitusel osalemiseks kirjutada Solveig Edasi aadressil solveig.edasi@mnt.ee või helistada numbrile: 5302 8222. Registreerida saab 25. aprillini.

Teoreetiline osa kestab kuus akadeemilist tundi. Pärast teoreetilist õpet viiakse järgmise kolme päeva jooksul kõigile osalejatele läbi individuaalsed sõidutunnid, kus saab keskenduda juhi individuaalsetele vajadustele - reguleeritakse sõiduasendit, harjutatakse juhtimisvõtteid erinevatel kiirustel, teiste liiklejatega arvestamist, parkimist ning praktiseerida saab ka ökonoomse sõidu võtteid. Koolitatava soovi korral sõidetakse läbi raskesti mõistetavaid liikluskorralduslahendusi.

Sihtasutus Kadunud

Telefon 6616776 (töötav 24/7), www.kadunud.ee Kaduma läinud inimeste otsimisega tegelev sihtasutus Kadunud Otsingufondi eesmärk on anda kadunud inimeste otsingutele täiendavat ressursi selles osas, mida ei kata vabatahtlike pühendumus ning riiklikud struktuurid. Otsinguid saab toetada (püsi-jannetusega: Saaja konto: EE441010220248190225 (SEB), Selgitus: OPEROG operatiivsete otsingute ja varustuse toetuseks, või: Saaja nimi: Kadunud SA, Saaja konto: EE661010220095092013 (SEB), Selgitus: sihtasutuse tegevuse toetuseks.

Tehnoülevaatus

Teostame ka TRAKTORITE ülevaatus!

Tulekustuti taatlemine ja müük

Autode sisepesu

Autoremont

Kere, veermiku ja mootori remont

Varuosade tellimine

Sildade reguleerimine

Rehvitööd

Kerevenituspink

Diagnostika

Klaaside vahetus

Muruniidukite ja trimmerite hoiustamine ning hooldus

52 737 75 – alan@collester.ee

Ehitusteenused

Üldehitustööd, kanalisatsiooni- ja torutööd, elektritööd

Teehoovli teenus

Ekskavaator-laaduri teenus
JCB 4CX + erinevad kaevekopad + hüdrovasar

Transport (kraana + kallur)
Minitraktori teenus

Avant 520 + erinevad agre-gaadid

Sõelutud mulla, killustiku, liiva, paekivi ja raudkivi müük

Haagiste rent

50 675 02 –

paavo@collester.ee

Asume Soonda külas vanas laudakompleksis.

KEVAD 2019

Muhu Varahalduse OÜ

LEIAME SOBIVA LAHENDUSE KÕIGILE KINNISVARAGA SEOTUD KÜSIMUSTELE

Tellides meilt roomikekskavaatori koos kalluriga on roomiku transport objektile tasuta.

EHITUSMASINAD

- Roomikekskavaator CASE 40.-/h
- Kopplaadur JCB 3CX 30.-/h
- Minilaadur Avant 528 25.-/h
- Teehoovli 40.-/h
- Pinnasefrees 70.-/h
- Tõstukiga traktor Valtra 36.-/h
- Metsaveotraktor Valmet 45.-/h

VEOKID

- Kallur Volvo FMX kv 20t. 1,25/km
- Kallur Iveco 8x4 kv 20t. 1,25/km
- Väike kallur Volvo FM 1,10/km
- Metsaveok Volvo FH 1,35/km
- Fekaalliveok Scania 1,10/km
- Furgoon Mercedes Bens 1,10/km
- Treiler kv 20t. 1,25/km

MATERJALID

- Killustik fr 0-32 8,20/t
- Killustik fr 16-32 13,80/t
- Killustik fr 32-64 8,80/t
- Liiv 14,20/t
- Freesitud asfalt 14,80/t
- Sõelutud muld 14,00/t
- Sõelutud muld täiteks 5,00/t

Hind sisaldab täiskoormaga transporti Muhus

Kui Teile teeb muret võsastunud või rapikuks muutunud kinnistu, siis paku selle korrastamist meile. Teeme maa korda ja maksame Teile pakutud töö eest väärilist tasu.

Küttepuude müük ja saekaatri teenused.

Laiema valiku ja rohkem infot pakutavate teenuste ja tehnika osas leiad meie kodulehelt

WWW.MUHUVARAHALDUS.EE
INFO@MUHUVARAHALDUS.EE

Setu ja Muhu (pitsi-) päev

6. aprillil toimub Liival käsitööltsi Oad ja Eed ruumis setu pitsi töötuba. Koolituse viib läbi käsitöömeister Ulve Kangro. Koolituse aeg on kell 10.00 – 13.00. Huvilistel kaasa võtta heegelnõel nr 0,85–1.

Kell 14.00 räägib Eesti Vabaõhumuuseumi peavarahoidja Elvi Nassar setu ja muhu käsitööst. Elvil on kaasas ka esemed nende kogudes olevatest muhu tekstiilidest. Näha saab ka Muhu Muuseumi kogudes olevaid muhu heegelpitse.

Soovijatel registreerida aadressil eda.maripuu@mail.ee või telefonil 5665 4824. Kohtade arv on piiratud. Koolitus on tasuta.

Lehekuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Linda Rääm 96 (9.5)
Astra Jõeväli 91 (26.5)
Leida Mereäär 90 (29.5)
Henn Ormet 89 (1.5)
Hermeliina Kolk 87 (6.5)
Milvi Peegel 85 (13.5)
Linda Vorms 83 (20.5)
Ilme Murd 82 (4.5)
Jüri Vahter 82 (30.5)
Veljo Palu 80 (18.5)
Inna Sooäär 75 (21.5)
Soile Anita Hillevi Siltanen 70 (7.5)
Endla Prii 70 (19.5)
Aadu Nairis 70 (25.5)
Mihkel Metsniit 65 (11.5)
Anu Kivisoo 65 (19.5)

Sulev Randmets 65 (19.5)
Annala Palu 60 (3.5)
Tõnis Auväär 60 (3.5)
Jüri Väärtnõu 60 (12.5)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?
Võta ühendust: **Lauri Kolk**
Tel: +372 5191 2950,
lauri@adrem.ee
www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Muhumaa kinnisvarast! Adrem Kinnisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

Hellamaa külakeskuses

Kinoõhtu "**Mehed**"
12. aprill kell 18
Kinohommik "**Mehed**" 16. aprill
kell 10. Pilet 5 eurot/ 4 eurot

* Ehitusmehed/kiviaiameistrid ootavad tööpakkumisi.
Tel. 5461 6512.

* Ostan korteri, maja või äripinna Liival. Telefon 512 3086.

MUHU VALLA PENSIONÄRIDE PIDU
12. APRILLIL 2019
ALGUSEGA KELL 17.00
MUHU PÕHIKOOJLI SAALIS

OMA OSALEMISSOOVIST
ANNA TEADA KÜLAVANEMALE
VÕI SOTSIAALNÕUNIK
TRIIN VALGALE HILJEMALT
9. APRILLIKS OSAVOTUMAKS
5 € . TRANSPORTI SOOVIST
TEATA OSAVOTUMAKSU
TASUMISEL.

• MUHU PÕHIKOOJLI
NOOREMATE ÕPILASTE
NAITERING ESITAB
KATKENDI NÄIDENDIST
„OLEVUSED“
• KOHTUMINE
PIIRKONNAPOLITSEINIK
ROBERT VAHTERIGA
• ÜLLATUSESINEJA

* Ostame põllumaad / heinamaad. Sobib ka söötis maa, kus ei kasva võsa. Suurus 0,4–2 ha. Kontakt: 5303 4274.

Seoses algava turismihooajaga otsib Tihuse Hobuturismi talu lisatööjõudu:

Ootame oma kollektiivi ühte rõõmsameelset **kokka**.

Tööle asumise aeg alates 15. aprillist.

Huvi korral küsi lisainfot: tihusetalu@gmail.com või helista julgelt: +372 5625 4714 (Mare).

Ootame oma kollektiivi ühte töökate **koka-abi**.

Tööle asumise aeg alates 1. maist.

Huvi korral küsi lisainfot: tihusetalu@gmail.com või helista julgelt: +372 5625 4714 (Mare).

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Muhu Hooldekeskuse kirikuruumis jumalateenistused armulauaga: P, **14. aprillil kl 14** Palmipuudepäha. R, **19. aprillil kl 14** Suur Reede (ilma armulauata). E, **22. aprillil kl 14** teine ülestõusmispäha.

P, **28. aprillil kl 14** Ülestõusmisaja 2. pühapäev.

Koguduse hooldajaõpetaja Hannes Nelis, tel 529 1881 hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Jumalaema Kaasani pühakuju kogudus

6. aprillil kl 10 Jumalik liturgia, vanemate laupäev, uinunute mälestus.

Hellamaa Peetruse ja Pauluse kogudus

11. aprillil kl 18 Kreeta Andrease suure kaanoni lugemine.

27. aprillil kl 10 Suure Lauapäeva liturgia.

Teenib preester Toivo Treima, tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkus

6. märtsil 75-aastane **Endel Leis**.

Tunneme kaasa omastele!

★ SUUR ★
KAHE- JA NELJARATTALISTEGA ORIENTEERUMINE MUHUS

KOGUNEMINE 10:00 AKI KÕRTSU EES

OSALUSTASU 1.04-26.04 15€, KOHAPEAL 20€
REGISTREERUMINE: KEIDY JÕGI 56475766
27. APRILL 2019
AFTEKAS AKI KÕRTSUS:
20:00

Maikuu Muhulase materjalid on teretulnud **30. aprilli** õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee
Trükinud Saaremaa Trükikoda 420 eks.
Hind 50 eurosent